

СТАНОВИЩЕ

620 / 29.VII.2016г.

на доц. д-р Стефан Маринов Минков,
преподавател във Шу „Епископ Константин Преславски“;
член на научно жури по конкурс за доцент
в научната област 2. Хуманитарни науки;
професионално направление 2.2. История и археология; научна
специалност История на България (Нова българска история),
обявен в „Държавен вестник“, бр. 29 от 12.04.2016 г.
от Института за исторически изследвания за нуждите на секция „Нова
българска история“

По обявения конкурс документи е подал един кандидат – д.и.н. Петър Иванов Стоянович. Кандидатът отговаря на условията, необходими за участие в конкурс за заемане на длъжността „доцент“.

П. Стоянович е с богата биография и солидно образование. Учи „Германистика“ в СУ „Св. Климент Охридски“, следва история в Университет Виена, където през 1995 г. придобива образователната степен „магистър“. В периода 1996–1997 г. е докторант към Института по Източно- и Югоизточноевропейска история в австрийската столица, където през следващата 1998 г. защитава докторска степен. На свое заседание от 17 декември 1998 г. Президиумът на ВАК утвърждава научната и образователна степен „доктор“ на П. Стоянович. През 2015 г. кандидатът получава в Шу „Епископ Константин Преславски“ и научната степен „доктор на науките“ за защитен дисертационен труд на тема: „Иван Стоянович в процеса на изграждане и модернизация на младата българска държава (1878–1918 г.)“.

В настоящия конкурс П. Стоянович кандидатства с 4 монографии, от които на 3 е автор, а на една – научен редактор, със съставителство на документален сборник, с 4 статии, с превод и бележки на книга, предговор

и каталог към документална изложба, и авторско участие в документален филм. Списъкът с продукцията, с която кандидатът участва в конкурса за „доцент“ предполага разнообразни (не само научни) приноси. В настоящото становище аз ще се огранича с коментар на научните приноси, без да омаловажавам останалите, т.е. ще концентрирам вниманието си върху трите монографии и четирите научни статии.

Монографията *Die Kandidaten für den bulgarischen Thron und die Wahl des Prinzen Ferdinand von Sachsen-Coburg und Gotha zum Fürsten von Bulgarien (1886-1887)*. Universität Wien. 1996, 120 стр. (Кандидатите за българския трон и изборът на принц Фердинанд Сакс-Кобург-Готски за княз на България (1886-1887). Виена. 1996, 120 стр.) представя интересен прочит на период от българската история, определен от автора като „рисковано междуцарствие“. Акцентът е поставен върху представянето на претендентите за престола в Княжеството, но това представяне е „вплетено“ в анализа на международната политика и политическите ходове на българските държавни мъже в хода на кризата от 1886–1887 г. Първият извод, който се налага от само себе си при четенето на книгата на Стоянович е, че тя представлява едно необходимо изследване, за да може през оценката на личностите, издигнати за претенденти за българския трон, да се оцени политиката на Великите сили и мястото на Княжество България в геополитическите им планове.

Монографичното изследване *Между Дунав и Нева*. Изд. ЛиК, С., 1999, 206 стр. вкарва в научен оборот архивни документи от австрийските архиви, с което се допълва изворовата база, върху която се изследва и интерпретира периодът от последното десетилетие на XIX век. Монографията определено носи белега на аналитично изследване, но има и значителни приноси в изясняването на политиката на Австро-Унгария на Балканите и в България. Направени са и интересни портрети на

дипломатическите представители на Дуалистичната монархия в Княжеството.

В монографията *Известният непознат. Иван Стоянович-Аджелето (1862-1947)*. Изд. Сиела, С., 2012, 563 стр. П. Стоянович проследява живота на един от „строителите“ на младата българска държава – малко познат, но със значима роля в изграждането и модернизирването на българските телекомуникации. Авторът е написал биография на своя предшественик по модела на най-добрите образци на този жанр – книгата се чете с удоволствие, представянето на фактите е допълвано с оценки за събитията и личностите от епохата, които нерядко излизат извън рамките на строго научния коментар, но са доказателство за ярък авторов стил и оригинален прочит на историята. За такъв род произведения според мен е допустима по-свободната (без да е волунтаристична) интерпретация на историята.

В две от статиите се разглеждат българските монарси след 1879 г. (статии № 1 и № 2 от списъка с публикации за конкурса). В първата е направен общ портрет на владетелите, а във втората е изследван изборът на Фердинанд за княз на България. В статия № 3 е изследвана подготовката на българската мисия в Европа през 1886 г., чиято цел е откриването на аристократ, който да заеме българския престол в разгара на кризата след абдикацията на княз Александър. В статия № 4 е разгледан разколът в Българската православна църква след политическата промяна от 1989 г. Прави впечатление, че статиите, представени за конкурса, имат по-скоро научно-популярен характер (с изключение на статия №3).

При анализа на научната продукция на д.и.н. Петър Стоянович могат да се открият следните изводи:

- В голямата си част изследванията имат биографичен характер. Обект на изследователските интереси на автора е историята на

управляващата династия, с акцент върху идването, утвърждаването на престола и управлението на княз (цар) Фердинанд;

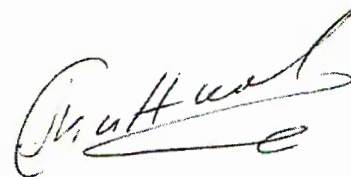
- Хронологическият обхват на научните интереси на автора е концентриран върху периода на последните две десетилетия на XIX век;
- П. Стоянович активно използва чужди архиви и вкарва в научно обръщение нови документи, за което безспорна роля има отличната му езикова подготовка;
- Кандидатът притежава брилянтен стил на изложение, който не винаги се характеризира със строга научност и безпристрастност, но има важна роля за популяризиране на българската история. В тази насока ще отбележа и дейността на П. Стоянович като редактор, рецензент, съставител на издания и съавтор на документален филм;
- Най-значимите приноси са реализирани в монографията *Известният непознат...*, която носи характеристиките на биография на цяла епоха от българската история.

Основните ми препоръки са в бъдеще П. Стоянович да разшири обхвата на изследванията си и да излезе извън биографичния жанр, както и да увеличи публикациите си в научния периодичен печат.

В заключение ще направя обобщението, че научната продукция на кандидата е достатъчна и притежава необходимите качествени характеристики, което ми дава основание да дам положително становище за присъждането на званието „доцент“ на д.и.н. Петър Иванов Стоянович.

26.07.2016 г.

Шумен

(доц. д-р Стефан Минков)